

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Opetus- ja kulttuuriministeriön ajankohtaiset

15.11.2023

Jonna Korhonen, johtaja, OKM

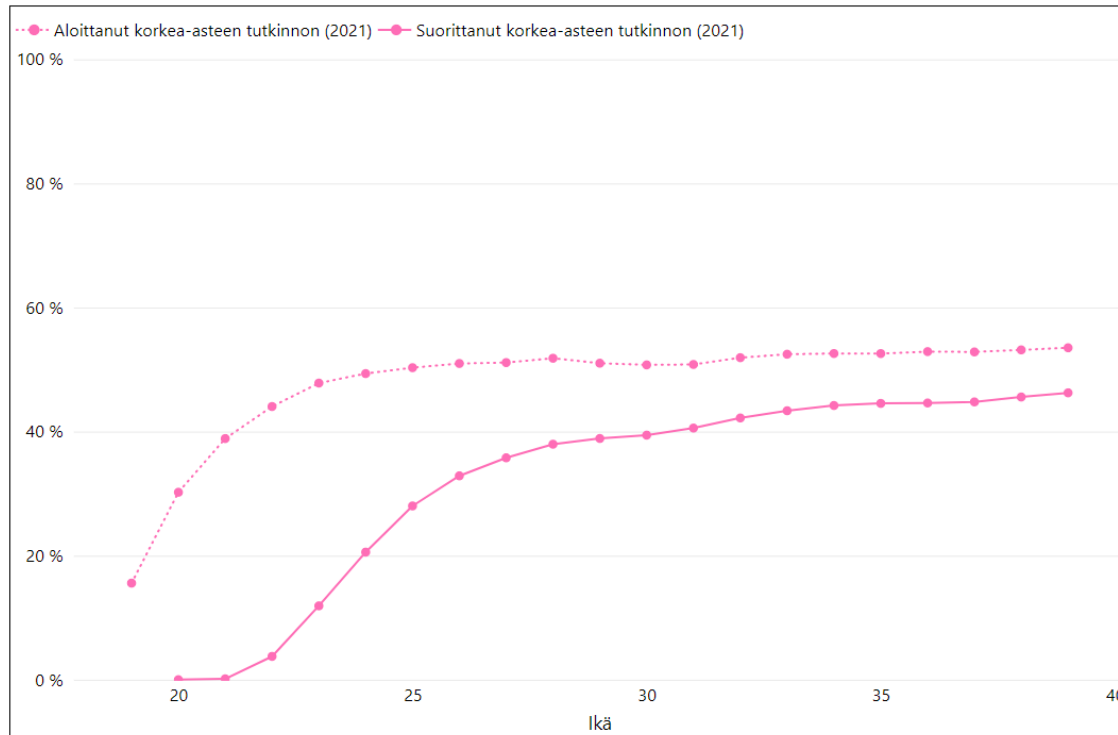
Kohti nuorten aikuisten 50% koulutustasoa

Hallitusohjelmalinjauksia – opiskelijamäärien lisääminen

- Korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Hallitus sitoutuu **lisäämään korkeakoulujen aloituspaikkoja**.
 - *Budjettiriihessä lisämääräraha uusiin aloituspaikkoihin*
- Koulutustason nostamiseksi korkeakoulutusta on suunnattava aiempaa voimakkaammin ensimmäistä tutkintoa suorittaville. Hallitus käynnistää toimenpidekokonaisuuden **korkeakoulutuksen tarpeettoman kasautumisen ehkäisemiseksi**.
- Arvioidaan **aloituspaikkojen kohdentamista ensimmäistä tutkintoaan suorittaville** niin, ettei se tarpeettomasti hidasta koulutukseen hakeutumista tai heikennä alanvaihdon mahdollisuutta. Toimenpiteet valmistellaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuoden 2024 kehysriiheen mennessä.
 - *Toimenpideohjelma valmistelussa*
- Vähennetään AMK -rahoitusta, koska harjoittelukorvaus on siirtynyt v. 2023 alkaen maksettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön pääluokasta (vähennys 2024-: 12 M€).

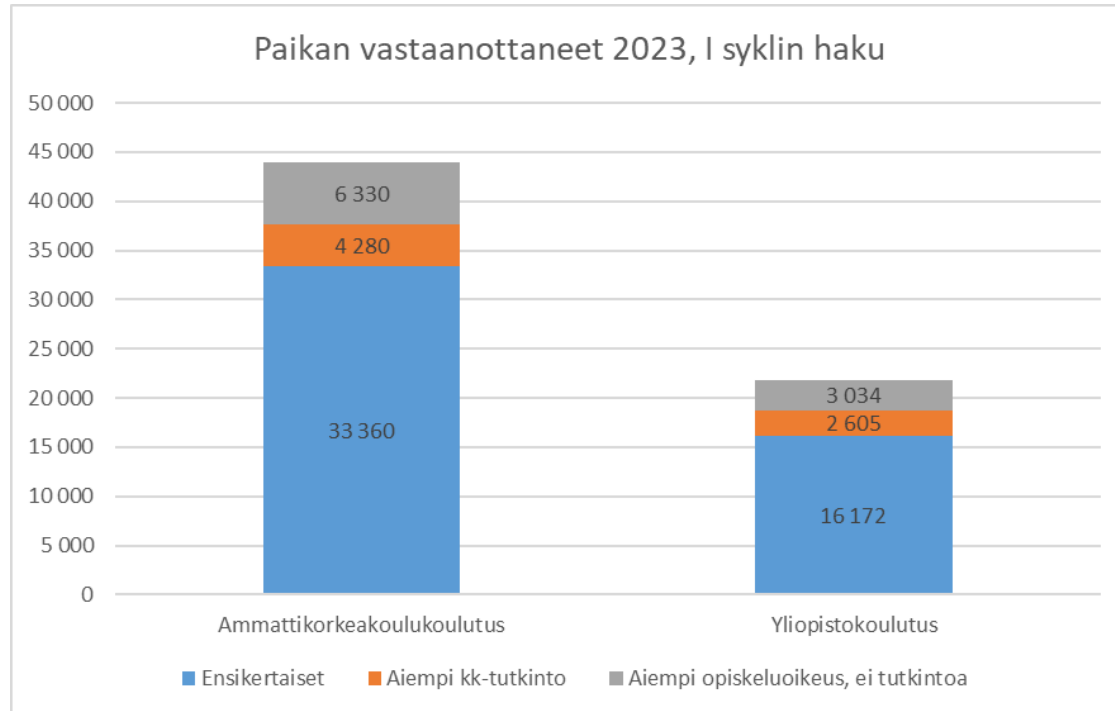
Tilannekuva: Kohti 50 % nuorten aikuisten koulutustasoa

- Suomessa korkeakoulutus aloitetaan ja kk-tutkinto suoritetaan suhteellisen myöhään (25-vuotiaista 28 % suorittanut kk-tutkinnon, 34-vuotiaista 44 %)

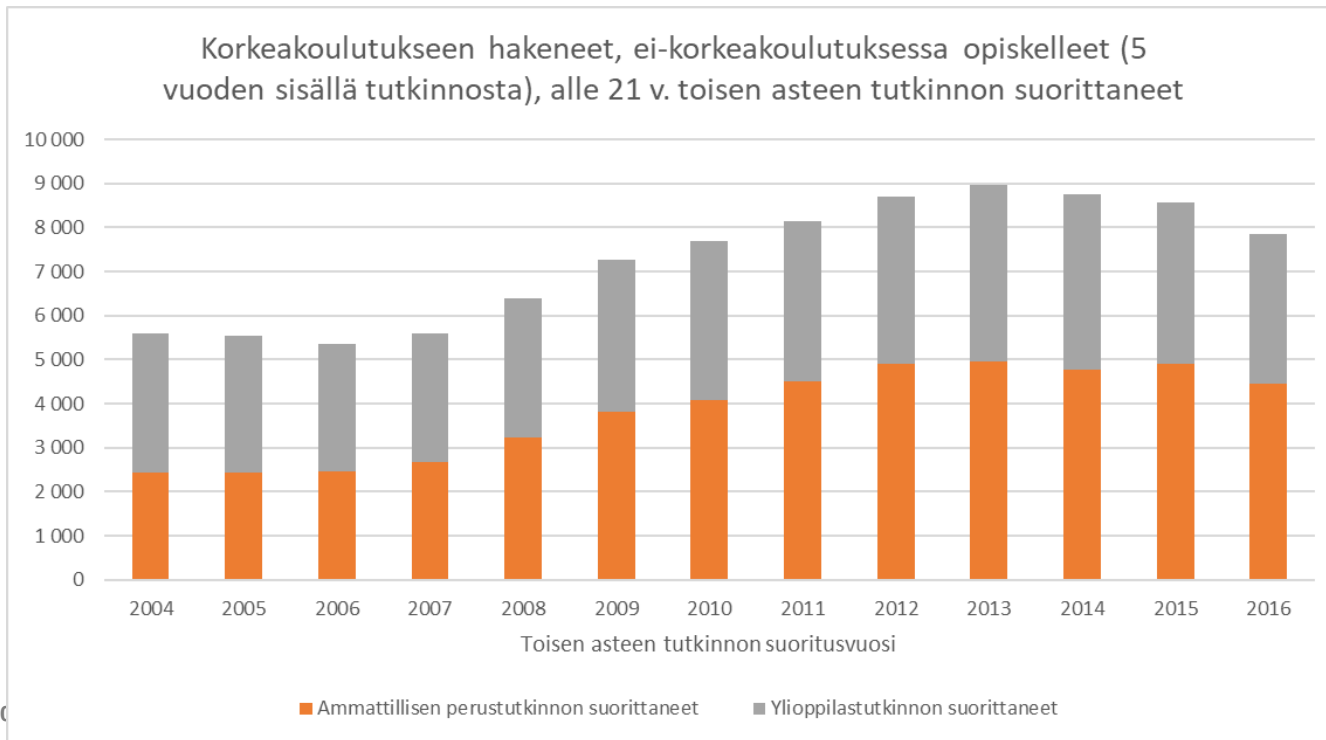
Tilannekuva: Kohti 50 % nuorten aikuisten koulutustasoa 3/6

- Paikan vastaanottaneista valtaosa on ensikertaisia, ei-ensikertaisia on 16 000

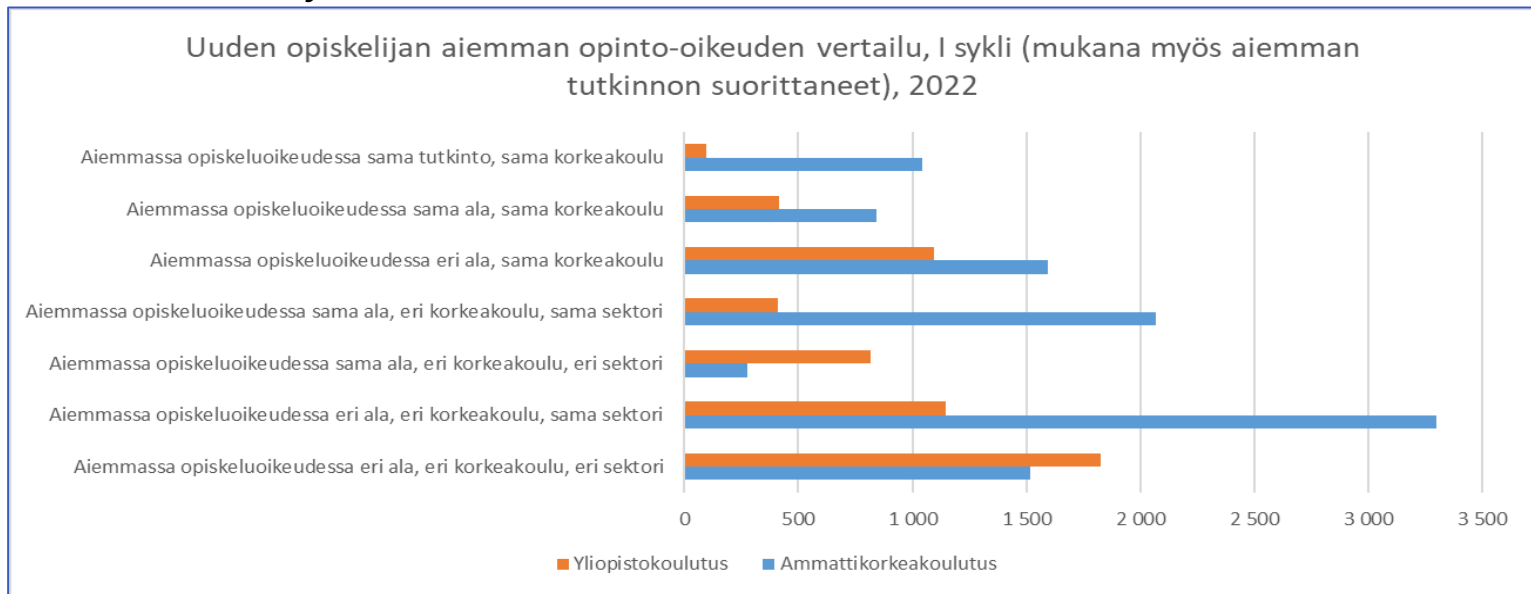
Tilannekuva: Kohti 50 % nuorten aikuisten koulutustasoa

- II asteen tutkinnon suorittamisen jälkeen korkeakoulutukseen hakeneiden, mutta ei-korkeakoulutuksessa opiskelleiden määrä kasvanut merkittävästi vuodesta 2007 lähtien
- Vuosina 2007-2016 yhteensä 78 000 alle 21-vuotiaana toisen asteen tutkinnon suorittanutta haki korkeakoulutukseen, mutta ei päässyt korkeakouluun 5 vuoden sisällä II asteen tutkinnon suorittamisesta
- 2010-luvulla ilman korkeakoulupaikkaa jääneet siirtyvät korkeakoulutukseen viiveellä ja kilpailevat samoista aloituspaikoista kuin suoraan toiselta asteelta tulevat ikäluokat

Tilannekuva: Korkeakoulutuksen kasautuminen

- Ei-ensikertaisten aiemmat opinto-oikeudet moninaisia. Osa opiskelijoista vaihtaa korkeakoulusektoria, osa vaihtaa alaa tai koulutusohjelmaa, osa vaihtaa korkeakoulua.

Jatkuvan oppimisen vahvistaminen

Hallitusohjelman linjauksia korkeakoulujen jatkuvan oppimisen kehittämistä

Pienet osaamiskokonaisuudet

- Korkeakoulujen rahoitusjärjestelmän on tuettava myös tutkintoja **pienempien osaamiskokonaisuuksien** suorittamista.
- Ammatillisen koulutuksen sekä **korkeakoulujen rahoitusjärjestelmän on tuettava myös tutkintoja pienempien osaamiskokonaisuuksien suorittamista**. Koulutusjärjestelmän rahoituksen on kannustettava tällaisten opintokokonaisuuksien tarjoamiseen.
- Suunnittelu on tehtävä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa, jotta osaaminen vastaa tarpeeseen.

Hallitusohjelman linjauksia korkeakoulujen jatkuvan oppimisen kehittämisestä

Avoin korkeakouluopetus

- Vahvistetaan avoimen korkeakouluopetuksen roolia väylänä osaamisen kehittämisessä.
- Jotta **monipuolinen osaamisen kehittäminen eri aloilla avoimen korkeakouluopetuksen kautta** on mahdollista, **lisätään koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia periä nykyistä korkeampia maksuja**, jotka vastaavat paremmin koulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.
- **Nostetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avoimen koulutustarjonnan säädelyjä enimmäismaksuja** ja vähennetään vastaavasti korkeakoulujen valtionrahoitusta (vähennys yhteensä 2024: 2 M€, 2025:5 M€, 2026: 7 M€, 2027: 10 M€, 2028: 15 M€)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Täydennyskoulutus: Korkeakoulujen pienet osaamiskokonaisuudet

Pienten osaamiskokonaisuuksien kansallinen määrittely ja käyttöönotto

- Kansallisen määrittelytyön lähtökohtana ovat EU:n neuvoston suosituksessa (2022/C 243/02) esitetty määritelmä ja vakiotiedot sekä eurooppalaiselle korkeakoulutusalueelle MICROBOL-hankkeessa laadittu Microcredentials -viitekehys (<https://microbol.microcredentials.eu/microbol-framework-published/>)
- Tavoitteena on luoda korkeakoulujen pienistä osaamiskokonaisuuksista nykyistä yhtenäisempi, tunnistettava, kiinnostava sekä luotettava tapa hankkia ja osoittaa osaamista.

Pienten osaamiskokonaisuuksien kansallinen viitekehys: Selkeät raamit, helppo saavutettavuus ja kiinnostava, työelämälähtöinen konsepti

LINJAUKSET (VIITEKEHYS)

EU-suosituksen pohjalta kansallisesti täsmennetyt **pakolliset ja valinnaiset tiedot osaamiskokonaisuuksien suunnittelun ja tarjonnan tueksi**, selkeä yhteinen ja yhtenäinen rakenne

- Yhteiset suunnittelun ja toteutuksen työkalut mm. mitoitus opintopisteinä, osaamistavoitteiden kuvaus, laadunvarmistus, työelämän osallistuminen

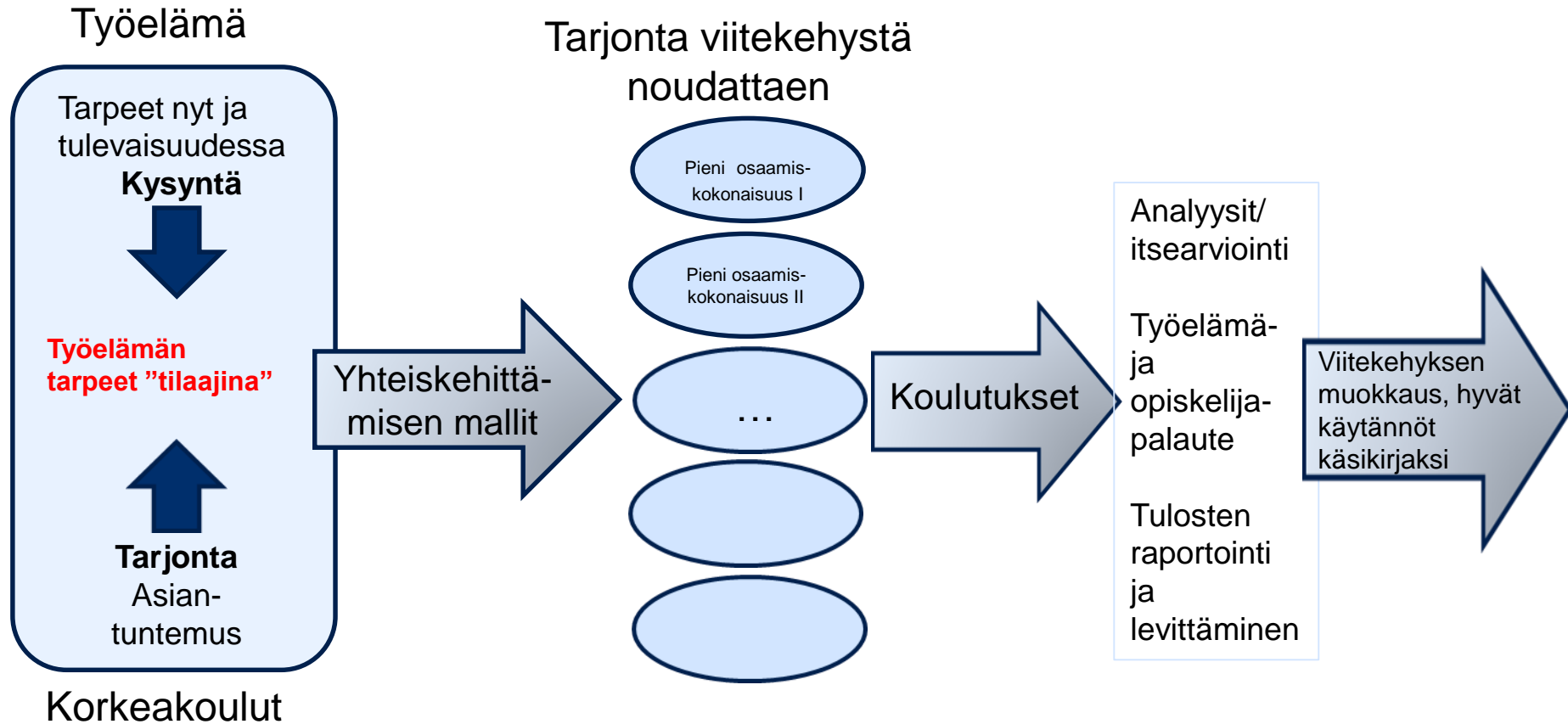
DIGITAALINEN PALVELUALUSTA (JOD, DIGIVISIO)

- Viitekehukseen perustuvat kriteerit alustalle pääsemiseksi – tarjonnan esittämisen rakenne
- Logiikka ja toiminnallisuudet (kysyntä, hankinta, palaute)
- tekniset ratkaisut ja yhteentoimivuus

DIGITAALINEN TODISTUS

- ”omadata”
- Pakolliset tiedot
- Valinnaiset tiedot

Pienten osaamiskokonaisuuksien kriteeristön kokeiluprosessi Q1/2024 →

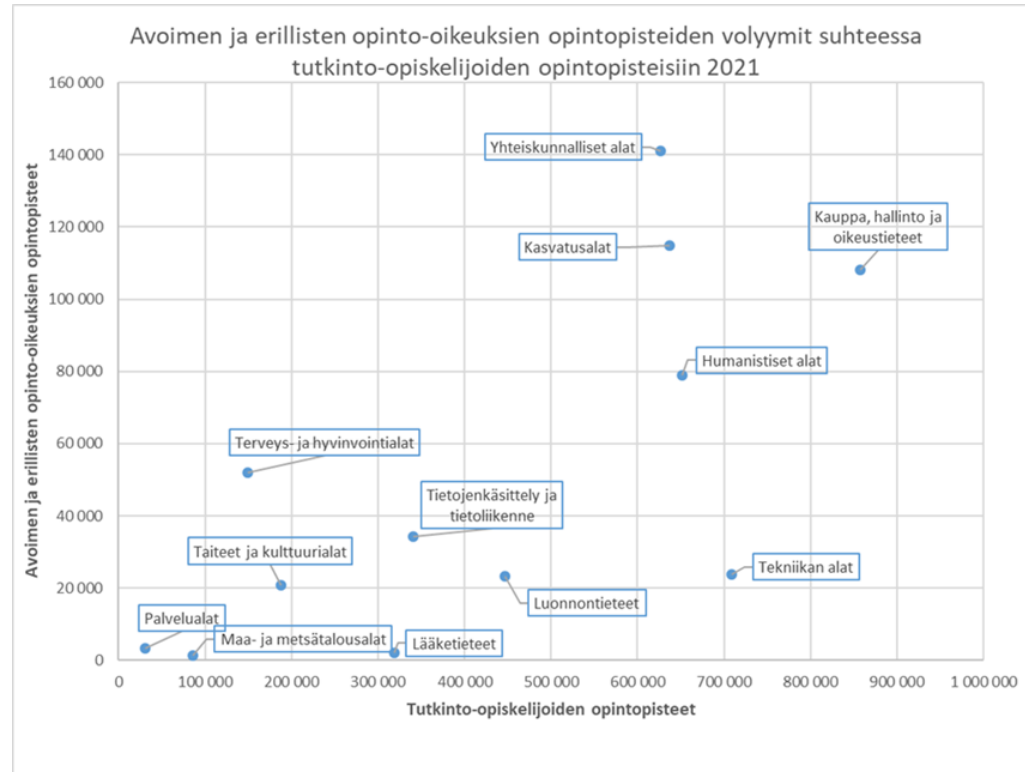

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Avoin korkeakouluopetus: Maksuasetuksen uudistaminen

Avoimen korkeakouluopetuksen tarjonta on vinoutunutta

YO:

- Yhteiskunnalliset ja kasvatusalat "yliedustettuina"
- Esim. tekniikka ja luonnontieteet "aliedustettuina"

AMK:

- Avoimessa ammattikorke-opetuksessa "yliedustettuna" terveys- ja hyvinvointi.
- Tekniikka "aliedustettuna"

Maksuasetusten uudistaminen

- Syksyn 2023 aikana yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen maksuasetusvalmistelut, joilla lisätään korkeakouluille mahdollisuuksia periä nykyistä korkeampia maksuja, jotka vastaavat paremmin koulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia.
- Korotettaisiin avoimesta yliopisto-opetuksesta ja erillisistä opinto-oikeuksista perittävää enimmäismaksua.
- Asetus tulisi voimaan 1.3.2024?

**OKM:n
korkeakouluohjauksen ja
korkeakoulujen
valtionrahoituksen
kohdentamisessa
käytettyjen
rahoitusmallien
uudistamisen työryhmä**

Työryhmän kokoonpano (1.8.2023 mukaisena)

Jäsenet

- Kansliapäällikkö **Anita Lehikoinen**, OKM, puheenjohtaja
- Johtaja **Erja Heikkinen**, OKM
- Johtaja **Jonna Korhonen**, OKM
- Rehtori **Keijo Hämäläinen**, Jyväskylän yliopisto
- Rehtori **Minna Martikainen**, Vaasan yliopisto
- Rehtori **Iikka Niemelä**, Aalto-yliopisto
- Rehtori **Mervi Vidgén**, Savonia-ammattikorkeakoulu
- Rehtori **Tapio Kujala**, Tampereen ammattikorkeakoulu
- Toiminnanjohtaja **Ida Mielityinen**, Arene ry
- Koulutuspolitiikan asiantuntija **Aleksi Niemi**, SAMOK ry
- Koulutuspolitiikan asiantuntija **Heidi Rättyä**, SYL ry
- Pääjohtaja **Paula Eerola**, Suomen Akatemia
- Johtaja **Tero Karjalainen**, ISY (Tieteentekijöiden liitto)
- Professori **Mika Lähteenmäki**, JY (Professoriliitto)
- Erityisasiantuntija **Hannele Louhelainen**, OAJ
- Asiantuntija **Mikko Vieltojärvi**, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Digi-, innovaatio- ja korkeakoulupolitiikan asiantuntija **Maria Nyroos**, Suomen yrittäjät
- Päällikkö, **Heikki Holopainen**, Sivistystyönantajat ry
- Neuvotteleva virkamies **Sanna Nieminen**, VM
- Johtava asiantuntija **Harri Länsipuro**, TEM
- Toimitusjohtaja **Liisa Suvikumpu**, Säätiöt ja rahastot ry
- Kauppatieteiden tohtori **Markus Lahtinen**
- Professori **Ari Hyytinen**

Asiantuntijasihteerit

- Opetusneuvos **Jukka Haapamäki**, OKM
- Opetusneuvos **Tommi Halonen**, OKM
- Hallitusneuvos **Laura Hansén**, OKM
- Opetusneuvos **Jorma Karhu**, OKM
- Opetusneuvos **Ulla Mäkeläinen**, OKM
- Opetusneuvos **Maarit Palonen**, OKM
- Neuvotteleva virkamies **Allan Seuri**, OKM
- Opetusneuvos **Soili Vasikainen**, OKM

Työryhmän tulee kuulla työnsä aikana korkeakouluja sekä laajasti keskeisiä sidosryhmiä.

Työryhmän työssä tulee ottaa huomioon:

- opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluohjauksen ja rahoituksen arviointi
- opetus- ja kulttuuriministeriön tilaamat OECD:n Resourcing Higher Education –projektin ja Implementing Micro-credential –projektin selvitykset.

Työryhmän tehtävä

Korkeakoulujen lakisääteiset tehtävät, korkeakoulu- ja tiedepoliittiset tavoitteet, toimintaympäristön ennakoitujen muutokset ja kansainväliset verrokki huomioon ottaen:

1. Valmistella **15.12.2023 mennessä ehdotukset** opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluohjauksen ja korkeakoulujen valtionrahoituksen kohdentamisessa käytettyjen **rahoitusmallien uudistamiseksi** vuodesta 2025 alkaen ja niiden pohjalta ehdotukset tarvittavista säädösmuutoksista.
2. **Tukea opetus- ja kulttuuriministeriötä ohjauksen käytänteiden uudistamisessa** ja sopimuskauden 2025-2028 valmistelussa, erityisesti yhteiskunnan osaamistarpeiden sekä toimialojen ja alueiden kehittämistarpeiden tunnistamisessa.

Työryhmän toimikausi on 10.3.2023-30.4.2024.

Aineistoja saatavissa hankkeen hankeikkunasivulta:
<https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM010:00/2023>

Rahoitusmallien peruselementit 2025-2028

- Tulevaisuuden kyvykkyyksiä luova **strategiarahoitus**.
- Tuloksiin perustuva **indikaattoripohjainen** koulutuksen ja tutkimuksen **rahoitusosio**.
- **Valtakunnalliset tehtävät yliopistoilla**.
- Rahoitusmallin laskentakriteereihin tehdään kaudelle 2025-2028 **vain** hallitusohjelmasta esiin nousevat **välttämättömät muutokset** ja mahdolliset tekniset tarkistukset.
- Muutokset toteutetaan siten, että rahoitusmallissa **koulutuksen ja tutkimuksen välinen painoarvo ei olennaisesti muutu**.

Korkeakoulujen valtionrahoituksen kohdentamisen keskeisiä periaatteita 2025-2028

- Ennakoitavuus
- Vahva koulutuksen ja tutkimuksen yhteys
- Tilaa korkeakoulun autonomialle, strategiatyölle (profiloituminen) ja johtamiselle
- Vähän ja selkeitä rahoituskriteereitä
- Useamman vuoden tulosten huomioon ottaminen tuo vakautta malliin

Kiitos!